

Evaluering Ungeindsats Himmerland December 2014

Tværgående evaluering

Indledning

Dette er en tværgående evaluering af socialfondsprojektet Ungeindsats Himmerlands tillægsperiode i årene 2013-2014. I projektperioden har de tre himmerlandskommuner Rebild, Mariaerfjord og Vesthimmerland, i samarbejde med uddannelsesinstitutioner og virksomheder, etableret en ungeindsats (basen) med følgende formål:

- at skabe større sammenhængskraft mellem tilbud (udbydere) og interessenter i ungeindsatsen, sådan at den samlede indsats synliggøres og udbredes til aktørerne.
- at kortlægge eksisterende tilbud til unge med henblik på at forbedre kompetence og viden hos medarbejdere, der er i kontakt med de unge.
- at i gang sætte særlige individuelle forløb for unge med henblik på at afklare, vejlede og kompetenceudvikle. Målet er at gøre den unge parat til at kunne påbegynde en ungdomsuddannelse.

Hver af de tre baser har tilknyttet ungekoordinatorer, som arbejder med at få unge uden kompetencegivende uddannelse til at vælge og gennemføre en kompetencegivende uddannelse (basens opgaver og aktiviteter beskrives i bilag 2). Rapporten evaluerer basens indsats, herunder samarbejdet mellem de forskellige aktører. Evaluatoren kommer med en række anbefalinger til forankring og videreudvikling i de tre kommuner (se anbefalinger i kapitel 3).

Det er aftalt, at evalueringen har fokus på, hvordan projekterne imødekommer Kontanthjælpsreformen, og hvordan de tre kommuner anvender projektets erfaringer og organisering i implementeringen heraf. Der foretages også en mindre perspektivering i forhold til Erhvervs-skole- og SU-reformens nye adgangs begrænsninger (se kapitel 2 - reformtemaerne er beskrevet i bilag 1).

Statistik om de unge fremstilles i bilag 3. I bilag 4 beskrives de unges kendetegn, og i bilag 5 fokuseres der på de unges oplevelser af Ungeindsats Himmerland. I Bilag 6 beskrives dataindsamlingsmetoden.

Udover denne tværgående evaluering er der udarbejdet tre devalueringer, med fokus på og anbefalinger til forankring lokalt i de tre kommuner (udarbejdes primo december).

Indholdsfortegnelse

1	Konklusioner	3
2	Ungeindsatserne set med reformbriller	5
3	Overordnede anbefalinger til forankring og videreudvikling af Ungeindsats Himmerland.....	10
	Bilag 1: Relevante temaer i reformerne	13
	Bilag 2: Basens opgaver og aktiviteter	14
	Bilag 3: Statistik	16

Bilag 4: De unges kendetegn	22
Bilag 5: Hvad siger de unge?.....	23
Bilag 6: Evalueringens kvalitative grundlag	27

1 Konklusioner

Evaluator hæfter sig ved følgende konklusioner:

- **79 procent af de 194 afsluttede unge er kommet i uddannelse (66 procent) eller beskæftigelse (13 procent)¹**

Der er tale om et godt resultat, når målgruppens kendetegn tages i betragtning, og i betragtning af, at seks procent har fraflyttet kommunen og fire procent er sygemeldt eller på barsel.

- **Basens kernemålgruppe er udsatte unge, som er uddannelsesparate**

De tre kommuner har i forvejen flere tilbud til den gruppe unge, som har forholdsvis let ved at komme i uddannelse (åbenlyst uddannelsesparate). Basen har modtaget de unge, der har større udfordringer (uddannelsesparate). Det er typisk unge, som har mistet troen på sig selv, og som har personlige og sociale barrierer for at tage en uddannelse. Basen er ikke rustet til de mest udsatte unge (aktivitetsparate), da det kræver en mere tværfaglig indsats.²

- **Ungekoordinatorerne sikrer kontinuitet i indsatsen fra start til slut ved at fungere som koordinerende sagsbehandler, uddannelsesvejleder, virksomhedskonsulent og mentor**

Ungekoordinatoren gør en forskel ifølge de unge. De mener, at ungekoordinatoren er mere imødekommende end jobcentrets medarbejdere. De sætter pris på at have en gennemgående person, som binder indsatsen sammen, og at de har mulighed for forsat kontakt under uddannelse. Unge fra Rebild er tilfredse med, at de møder deres ungekoordinator med det samme, mens unge i Mariagerfjord og Vesthimmerland er utilfredse med, at skulle gennem jobcentret.

- **Virksomhedsforløb gør en forskel i det uddannelsesforberedende arbejde**

Kommunerne har et godt samarbejde med virksomhederne om uddannelsesforberedende forløb. Der er eksempler på forløb, der baner vejen for en uddannelsesaftale, som virker fastholdende. De fleste interviewede unge er tilfredse med forløbene.

- **FVU og OBU er en forudsætning for mange unge, for at kunne tage en uddannelse**

Anvendelsen af forberedende voksenundervisning (FVU) eller ordblindeundervisning (OBU), har styrket de unges uddannelsesvalg og rustet dem til at kunne gennemføre. Dette bliver yderligere aktuelt med indførelsen af adgangs begrænsninger på erhvervsuddannelserne.

¹ 10 % er afsluttet til udredning i jobcentret, 12 % til andet, som bl.a. dækker fraflytning, barsel og sygdom.

² Der er ikke foretaget en registrering af, hvilken kategori deltagerne er i, hvorfor denne vurdering beror på interviewene.

- **Sammenhængskraften i Himmerland er styrket. De forskellige aktører har bedre kendskab til hinanden, og ungekoordinatorerne binder trådene sammen for de enkelte unge**

Samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og kommuner er blevet bedre og fungerer tilsyneladende godt på personligt plan. Men samarbejdet er ikke formaliseret, fordi den formulerede Ungestrategi ikke er implementeret i de tre kommuner. De interviewede uddannelsesinstitutioner efterlyser en opfølgning, særligt set i lyset af den nye Erhvervs-skolereform.

Den tværfaglige indsats, hvor f.eks. tilbud fra Sundheds- og Socialområdet inddrages, finder hovedsageligt sted på personligt plan mellem ungekoordinator og kolleger i andre afdelinger. Der er ikke et formaliseret og koordinerende samarbejde eller fælles mål for de unge på tværs af afdelingerne i de tre kommuner. Der er således et stort potentiale i at få Social- og Sundhedsområdet integreret mere systematisk i ungeindsatsen.

2 Ungeindsatserne set med reformbriller

Ungeindsats Himmerland har med etableringen af tre baser i de tre kommuner et godt afsæt for implementeringen af Kontanthjælpsreformen. Det samme gælder formuleringen af Ungestrategien som afsæt for den kommende Erhvervsskolereform. I dette afsnit forholdes Ungeindsats Himmerland til fire centrale temaer i Kontanthjælpsreformen og ét tema i Erhvervsskolereformen (se temaerne i bilag 1). Alle de interviewede parter har været involveret i denne refleksionsproces.

De fem temaer beskrives på de følgende sider:

1. Tidlig og styrket indsats når de unge søger uddannelseshjælp

Kontanthjælpsreformen lægger op til, at indsatsen tilpasses de unges individuelle behov med det samme, og at der sker en tidlig og grundig visitation. De interviewede unge oplever generelt, at ungekoordinatorerne på baserne med det samme tilpasser indsatsen, så det giver mening for den enkelte. Visitationen er dog forskellig i de tre kommuner.

I Vesthimmerland og Mariagerfjord kommuner skal de unge søge uddannelseshjælp på jobcentret. I Vesthimmerland bliver alle uddannelsesparate unge visiteret til et straksaktiveringsforløb (Grøn Aktiv) på et kompetencecenter, hvorefter de kan blive visiteret til basen, som er ét ud af flere tilbud.

"Det kan være svært at forklare over for de unge, hvorfor de skal ud i Grøn Aktiv, når meningen med det hele er, at de skal i uddannelse. Men det skyldes, at vi ikke har en særlig bred tilbudsvifte i vores kommune." (Jobcentermedarbejder Vesthimmerland)

I Mariagerfjord Kommune bliver basen ligeledes anvendt som ét ud af flere tilbud til de uddannelsesparate, hvor de unge henvises af jobcenterets sagsbehandlere. De unge fra Vesthimmerland og Mariagerfjord kommuner har svært ved at se meningen med denne procedure og oplever, at der først sker noget konstruktivt og fremadrettet, når de møder ungekoordinatoren på basen.

"Jeg synes det var skræmmende at komme på Jobcenteret, for der var en masse nye mennesker, og det kunne jeg ikke lide." (Ung Vesthimmerland)

"Når man er ny og kommer ind i systemet, så bliver man dårligt nok kigget i øjnene og set, hvem man egentlig er. Man bliver bare smidt videre i systemet. Du skal bare gøre det og det, og du skal bare ud i uddannelse. De tager sig ikke af, at man måske har nogle ting man slås med derhjemme. Men det er det ungekoordinatorerne er gode til." (Ung Mariagerfjord)

I Rebild er basen integreret i ungeindsatsen, hvor de unge søger om uddannelseshjælp. Ungekoordinatoren er den første sagsbehandler de møder, som så følger den unge fra start til slut. De unge oplever, at samtalerne og indsatsen bliver målrettet dem fra første dag, de søger uddannelseshjælp, og det er de meget begejstrede for:

”Ved det første møde snakkede jeg med ungekoordinatoren om, hvad det var jeg havde brug for. Det var rigtig godt, og det var ikke, fordi man var forpligtiget til noget. Der var ikke et fast regelsæt om, at når du hører under en bestemt kategori, så er det det du skal gøre. Det var derimod, hvad der var behov for i min situation, og hvad der ville være godt for mig, og hvad jeg selv følte var godt for mig” (Ung Rebild).

2. Kontinuitet i indsatsen – fra valg til gennemførelse af uddannelse

Med uddannelsespålæggets tre trin lægger Kontanthjælpsreformen op til kontinuitet i indsatsen, fra de unge forberedes på deres uddannelsesvalg, til de vælger og gennemfører en uddannelse. De unge, der har været tilknyttet de tre baser, oplever kontinuitet i indsatsen. De oplever, at ungekoordinatoren finder og understøtter den indsats, der skal til, i det uddannelsesforberedende arbejde, hvor koordinatoren så vidt muligt binder de forskellige indsatser sammen. (fx virksomhedspraktik, psykolog, misbrugsbehandling).

”Inden jeg flyttede til Rebild, havde jeg omkring fem forskellige sagsbehandlere, og det kunne jeg ikke klare. Så det var en positiv oplevelse, da man kom til den her kommune og kun havde én sagsbehandler.” (Ung Rebild)

Derudover har de unge mulighed for efterværn i op til 13 uger, hvor ungekoordinatoren er til rådighed, hvis der er brug for hjælp i overgangen til og gennemførelsen af en uddannelse. I Mariagerfjord Kommune har 49 (60 procent) unge valgt denne ordning, hvorimod det kun er 14 (21 procent) og seks (13 procent) unge, der har valgt ordningen i henholdsvis Rebild og Vesthimmerland kommuner. I Mariagerfjord er det i højere grad lykkedes at få de unge til at takke ja til efterværnsordningen.

Der er eksempler på unge, der efter de 13 uger stadig har været i kontakt med ungekoordinatorene, og at unge, der falder fra igen, bliver tilknyttet ungekoordinatoren, til stor tilfredshed hos den unge. De interviewede unge giver udtryk for, at det er ærgerligt, at der er en formel grænse på de 13 uger.

Det betyder meget for de unge og uddannelsesinstitutionerne, at de unge kan kontakte ungekoordinatoren direkte, således at der kan handles med det samme, i stedet for at skulle gennem det kommunale bureaukrati med nye ansigter, som ikke kender de unges problemstillinger.

”Det var rart, at når man så droppede ud, at man ikke skulle fortætte sin historie helt forfra, men man blev mødt af en person man kendte, og som kendte ens problemer. Det har hjulpet mig meget, ellers havde jeg heller ikke startet igen, så var jeg blevet hjemme. Det var en stor lettelse – også fordi det ikke var en selvfølge, at jeg skulle have den samme ungekoordinator, da ungekoordinatoren fortalte, at optagelsen på projektet ofte foregår tilfældigt. Min ungekoordinator havde dog muligheden for at tage mig ind igen, da hun så, jeg igen var faldet fra. Hun var godt klar over, at det ikke ville gå, hvis jeg skulle til at lære en ny at kende.” (Ung Rebild).

”Ungekoordinatoren tog med mig ud til uddannelsen i starten – der var vi ude to gange. Det var rart, især måske for en som mig, som har svært ved et nyt sted og møde nye mennesker. Så det var rigtig godt at møde de mennesker og lærere, jeg skulle have med at gøre – og de får viden om,

hvilken situation jeg er i. Dengang jeg havde fravær og havde det skidt, der kontaktede ungekoordinatoren mig også, fordi hun havde kontakt med skolen, så hun vidste det. Og det var egentlig rart, fordi så vidste hun jo, hvad jeg gik og rodede med, og så kunne hun sige: "Jamen hvis det her ikke fungerer for dig, så skal vi have fundet på noget andet". Så der bliver gjort noget." (Ung Rebild)

3. Koordineret og tilpasset individuel indsats

Med Kontanthjælpsreformen slås det fast, at indsatserne skal tilrettelægges individuelt, og at der er behov for at arbejde tværfagligt. Basernes indsats tilrettelægges også således, at ungekoordinatoren, sammen med den unge, tager ansvaret for at sætte de aktiviteter i værk, der er behov for (se aktivitetsoversigt i bilag 2). De unge oplever, at ungekoordinatoren møder dem, hvor de er i livet, og tager fat i de forhold, som forhindrer dem i at foretage et godt valg og påbegynde en uddannelse.

I Rebild og Mariagerfjord Kommune smelter koordinatorfunktionen sammen med funktionen som uddannelsesvejleder, virksomhedskonsulent og mentor. Det vil sige, at ungekoordinatoren fungerer som koordinerende sagsbehandler med udførende opgaver (se ungekoordinatorens funktioner i bilag 2). I Vesthimmerland deler to ungekoordinatore arbejdet, hvor den ene primært tager sig af det administrative og den anden af den udførende del.

"De unge har ofte komplekse problemstillinger, og derfor skal indsatsen være individuel. De unge har ofte svært ved at beskrive deres udfordringer. De konstaterer ofte blot konsekvenserne – bl.a., at de dropper ud af en uddannelse. Så det er også vores opgave, at finde frem til de ting, de kæmper med." (Ungekoordinator Mariagerfjord)

"Det betyder meget, at det er en fast kontaktperson, man har med at gøre, så man ikke skal rundt til alle mulige, og hvor der måske så går noget information tabt undervejs. Det betyder også meget, at ungekoordinatoren er stabil – sådan er det ikke nede på Kommunen, der er altid en, der er syg eller på barsel." (Ung Mariagerfjord)

Det er ungekoordinatoren, der samler kræfterne omkring den unge. Det foregår i dag på individuelt plan i kontakten med de forskellige afdelinger i kommunen og i kontakten med uddannelsesinstitutionerne. Indsatserne på Social-, Sundheds- og Beskæftigelsesområdet er stadig søjleopdelt i de tre kommuner, og ungekoordinatorerne efterlyser mere systematisk koordinering og adgang til tilbud på social- og sundhedsområdet.

"Jeg tænker, at vi bruger mere tid med den unges samarbejdspartnere, fx en psykolog eller praktikanter, end med den unge. Nogle gange er vi i kontakt med en virksomhed næsten dagligt, hvis fx en ung er i fare for at droppe ud. Kontakten gør også, at den unge finder ud af, at vi ikke bare giver op. Vi lader ikke være med at kontakte den unge, fordi han/hun ikke er mødt op, eller er faldet tilbage i misbruget. De unge skal vide, at vi interesserer os for dem, og at vi har en tro på, at det kan lykkes. Så længe den unge deltager i Ungeindsats Himmerland, jamen så bliver vi her, uanset hvor mange huller de falder i." (Ungekoordinator Mariagerfjord)

"Vi kunne godt tænke os, at viften af tilbud var bredere, så vi fx også kunne tænke noget brobygning ind i det. Eller at der var flere steder, vi kunne henvise vores unge til, som fx har nogle udfordringer, som virksomhederne ikke kan rumme." (Ungekoordinator Mariagerfjord)

4. Etablering af Ungeenheder – de unge skal ikke komme på et jobcenter

Ungeindsats Himmerland har bl.a. haft til formål, at der i de tre kommuner skulle ske en: *”etablering af en base med fast tovholder, som skal være ungeguide og sikre et rettidigt flow for den unge, og hvor relevante interessenter involveres efter behov.”*³ Denne base er nu etableret i de tre kommuner.

Etableringen af de tre baser imødekommer intentionen i Kontanthjælpsreformen, med hensyn til at de unge har et sted, hvorfra den vedvarende og kontinuerlige indsats gennemføres. Men det er kun Rebild Kommune, der har etableret basen i den samlede ungeindsats væk fra jobcentret, hvor alle unge uden uddannelse kommer. I Vesthimmerland og Mariagerfjord kommuner modtages de unge i jobcentret, og de fleste er ligeledes tilknyttet en sagsbehandler i jobcentret under deres forskellige forløb.

Ingen af de tre kommuner har deres ungeindsats placeret i et uddannelsesmiljø, sådan som Kontanthjælpsreformen lægger op til. Dog er basen i Mariagerfjord placeret ved VUC og gymnasiet i en mindre bygning, hvor UU Mariagerfjord har kontor. Basen i Vesthimmerland har tidligere været placeret ved erhvervsskolerne i Aars, men er nu blevet delvist flyttet til et kompetencecenter, som ligger i udkanten af byen – langt væk fra et uddannelsesmiljø. Basen i Rebild er integreret i ungeindsatsen, som er placeret i et erhvervsmiljø. Der er ingen oplagte uddannelsesinstitutioner i Rebild Kommune, hvor den ellers kunne placeres.

”Før i tiden, da det lå nede på kommunen, følte jeg, at der altid var en trykket stemning, og at de så ned på en. Her (Ungeenheden) synes jeg ikke at det er det samme. Der er mere åbenhed, og man føler sig mere velkommen – de er klar til at tage imod en.” (Ung Rebild)

5. Håndtering af adgangsbegrænsninger til erhvervsskolerne

De nye adgangsbegrænsninger i Erhvervsskolereformen vil begrænse adgangen for Ungeindsats Himmerlands målgruppe. Samtidig bliver valget af uddannelse endnu mere vigtig, fordi SU-reformen sætter begrænsninger for, hvor mange gange unge kan foretage et omvalg.

Der kan arbejdes videre to centrale erfaringer i projektet, som kan imødekomme adgangsbegrænsningen i erhvervsskolereformen. Derudover peger samarbejdspartnerne på andre forhold i erhvervsskolereformen, som begrænser muligheden for udsatte unge i at gennemføre uddannelsen:

5.1 Uddannelsesaftaler giver adgang til uddannelse

³ Socialfondsansøgning, 27. oktober 2010

Uddannelsesaftaler kan give adgang uanset karaktergennemsnit. Jobcentrene har gode erfaringer i samarbejdet med virksomhederne, som der kan drages nytte af i brobygningen til og fastholdelsen i uddannelse. Erfaringen er, at en uddannelsesaftale giver den unge tryghed og motivation til at gennemføre uddannelsen. Der er således et potentiale i, at erhvervsskoler, jobcenter og UU samarbejder med virksomhederne om uddannelsesforberedende virksomhedsforløb, som kan ende ud med en uddannelsesaftale.

"Vi tænker rigtig meget i elevpladser. Derfor tænker vi også meget over, hvornår den unge er parat til at møde op i en virksomhed, som kunne være en potentiel elevplads." (Ungekoordinator Maria-gerfjord)

"Næste skridt i virksomhedssamarbejdet er, at de (virksomhederne) skal forpligte sig i forhold til uddannelse. Det er jo klart, at virksomhederne tager et socialt ansvar i det øjeblik, de er med til at vise eleverne, hvad det er erhvervslivet forlanger af en ung, der vil i arbejde, og hvad der kræves for at begå sig på en arbejdsplads. Det næste er så forpligtelsen til at sige, jamen nu har de haft en ung på besøg, og han/hun virker arbejdsom og flink – men så mangler der bare lige den her underskrift på en kontrakt." (Samarbejdspartner, Tradium)

Blandt samarbejdspartnerne kan der spores et differentieret syn på uddannelsesaftaler. En af samarbejdspartnerne ser fx uddannelsesaftaler som en del af et uddannelsesforløb, mens kommunerne ser dem som en del af et virksomhedsforløb. Det er ikke drøftet, hvordan uddannelsesaftaler kan anvendes som springbræt til uddannelse, og hvordan det kan finde sted i et samarbejde mellem jobcenter og uddannelsesinstitutioner.

5.2 Anvendelsen af FVU/OBU

Projektet har gode erfaringer med anvendelse af FVU/OBU, som kan give de unge de nødvendige personlige og faglige forudsætninger for at påbegynde en erhvervsuddannelse. Disse forløb kan fx kombineres med forløb på virksomheder, så den unge klædes både personligt og fagligt på til at imødegå erhvervsskolereformens nye krav.

Samarbejdspartnerne efterlyser mere brug af VUC, så de unge ikke blot bliver personligt rustet, men også får de fag og karakterer, der skal til for at komme ind.

5.3 Andre ændringer som udfordrer udsatte unge

De forskellige uddannelsesretninger vil få forskellige præmisser for at kunne optage og inkludere ungeindsatsens målgruppe. Fx skal eleverne på handelsskolen nu nå det samme på ét år, som de før havde mulighed for at nå på to år. Og elever på erhvervsuddannelserne skal have et grundforløb på 20 uger, hvor der før kunne være op til 60 uger. Med disse ændringer bliver der altså stillet højere krav til eleverne på de nævnte uddannelsesinstitutioner, hvilket kan gøre det sværere for ungeindsatsens målgruppe at klare sig disse steder.

3 Overordnede anbefalinger til forankring og videreudvikling af Ungeindsats Himmerland

Anbefalinger til forankring af ungeindsatsen

Da basen i Rebild er integreret og forankret i kommunens ungeindsats, er følgende to anbefalinger henvendt til Vesthimmerland og Mariagerfjord kommuner.

- **Integrer basen i ungeindsatsen**
På baggrund af de unges oplevelser med indsatsen, anbefaler evaluatoren Vesthimmerland og Mariagerfjord kommuner at integrere basens indsats i den samlede ungeindsats, så de unge, der søger uddannelseshjælp, og som har brug for en koordinerende indsats, hurtigst muligt mødes af en ungekoordinator.
- **Placer indsatsen væk fra jobcentret**
Hvis kontanthjælpsreformens intentioner skal følges, anbefales det, at Vesthimmerland og Mariagerfjord kommuner flytter samtaler og indsats væk fra jobcentret, gerne i nærheden af et uddannelsesmiljø. For Vesthimmerlands vedkommende er det oplagt at placere indsatsen ved erhvervsskolerne i Aars, i stedet for på jobcentret og kompetencecentret – som ifølge de unge, ikke har et uddannelses- eller erhvervmiljø.

Anbefalinger til videreudvikling af projekt (projektforlængelse)

- **Basens indsats kan udvides til aktivitetsparate**
Kontinuiteten og relationsarbejdet i basens indsats passer også til de unge aktivitetsparate. Der skal naturligvis arbejdes over en længere tidshorizont med de aktivitetsparate end med de uddannelsesparate. I evalueringsprocessen har flere af de interviewede medarbejdere og samarbejdspartnere peget på, at der eksisterer nok af tilbud til de mest ressourcerstærke uddannelsesparate unge, hvorimod der mangler indsatser til den tungere gruppe af unge ledige.
- **Integrer Sundheds- og Socialområdet i basens indsats**
Det anbefales, at basen får mulighed for at arbejde mere tværfagligt, ved at alle gode kræfter i kommunen samles. Det er nødvendigt, hvis de mest udsatte unge (aktivitetsparate og flere af de uddannelsesparate) skal kunne mestre en uddannelse. Det vil sige, at medarbejdere og tilbud fra Sundheds- og Socialområdet skal inddrages. Det anbefales derfor, at der laves aftaler med disse afdelinger om, hvordan hinandens kompetencer og ekspertiser kan anvendes i det tværfaglige arbejde. Det kan give større effektivitet og øge de unges tilfredshed og dermed motivation for at arbejde på at komme i uddannelse.

Anbefalinger til samarbejdet med uddannelsesinstitutionerne

- **Forsæt og forlæng efterværnsperioden**

Ungekoordinatorerne har generelt været åbne for, at de unge stadig kan tage kontakt til dem, selvom den officielle efterværnsperiode på 13 uger er gået. Ungekoordinatorerne kender nemlig de unge og kan derfor hurtigt samle dem op, så de eventuelt kan fastholdes eller få en ny indsats. Det anbefales derfor, at unge skal have mulighed for at vende tilbage til en fast kontaktperson i kommunen (ungekoordinatoren) under hele uddannelsen, så der kan foretages en hurtig opfølgning af en person, som kender til den unge.

- **Drøft muligheder/begrænsninger i Erhvervsskole- og SU-reformen**

Det anbefales, at kommuner og uddannelsesinstitutioner på ny samles omkring uddannelsesstrategi Himmerland og drøfter konkrete muligheder og begrænsninger i reformerne i forhold til de forskellige uddannelsesretninger. Fx omkring muligheden for at anvende uddannelsesaftaler som adgang til uddannelse, eller muligheder for brug af brobygningsforløb for at imødegå de udfordringer, der er som følge af erhvervsskolereformen.

Anbefalinger til samarbejdet med virksomheder

- **Aktivitetsparate skal også kunne rummes i virksomhederne**

Det anbefales at det gode samarbejde med virksomhederne intensiveres, ved at sætte fokus på øget rummelighed og forløb for aktivitetsparate unge, fordi målet for disse unge også er uddannelse.

- **Skab fokus på uddannelsesaftaler som en vej til optagelse og gennemførelse af uddannelse**

Det anbefales, at kommuner og uddannelsesinstitutioner går i dialog om muligheder for at anvende uddannelsesaftaler som springbræt til uddannelse, og hvordan kommunerne kan integrere arbejdet med uddannelsesaftaler i deres virksomhedsstrategier. Samtidig skal det drøftes, hvordan de unge samtidig rustes fagligt, fx via FVU/OBU/VUC.

Bilag 1: Relevante temaer i reformerne

I evalueringsprocessen har evaluator arbejdet med fire centrale temaer i Kontanthjælpsreformen samt ét i Erhvervsskolereformen og SU-reformen, som der er blevet reflekteret over i forhold til ungeindsatserne. De fem temaer er:

- 1. Tidlig og styrket indsats, når de unge søger uddannelseshjælp:** *Unge er ikke ens. Derfor er det helt centralt, at indsatsen med det samme bliver tilpasset, så den enkelte unge hurtigst muligt bliver rustet, både fagligt og socialt, til at gennemføre en konkret uddannelse. Den tidligere og grundigere visitation er uden tvivl én af hjørnestenene i reformen.*⁴
- 2. Kontinuitet i indsatsen – fra valg til gennemførelse af uddannelse:** *Det er vigtigt, at der er fokus på at skabe kontinuitet i indsatsen, så unge ikke blot påbegynder en uddannelse, men også gennemfører den. Målet er en bedre sammenhæng og overgang til ordinær uddannelse, så de unge fuldfører den.*⁵
- 3. Koordineret og tilpasset individuel indsats:** *Det er helt centralt, at indsatsen bliver tilpasset den enkelte. Det medfører et behov for at arbejde mere tværfagligt, hvor alle gode kræfter bliver samlet for at hjælpe de mest udsatte unge.*⁶
- 4. Etablering af ungeenheder – de unge skal ikke komme på et jobcenter:** *Unge uden uddannelse skal så vidt muligt ikke have deres gang i et jobcenter. Unge skal opholde sig blandt andre jævnaldrende i et miljø, hvor uddannelse er i centrum. Jo mere den unge opholder sig i et uddannelsesmiljø, jo lettere bliver det at bygge bro til ordinær uddannelse og støtte den unge i at få et godt fodfæste på uddannelsesvejen.*⁷
- 5. Der indføres adgangsbegrænsninger til erhvervsskolerne, og fremover kan de unge højst påbegynde en erhvervsuddannelse tre gange, samt få SU til højst fem ungdomsuddannelser:** *Det er derfor afgørende, at de unge med uddannelsespålægget foretager et kvalificeret valg, og at jobcentret understøtter gennemførelsen. Derudover kan unge få direkte adgang til en erhvervsuddannelse, hvis der laves en uddannelsesaftale. Jobcentre og de unge får her en mulighed, som både sikrer adgang og fastholdelse i uddannelse.*⁸

⁴ "Kontanthjælpsreformens betydning for unge under 30 år uden erhvervskompetencegivende kompetence", Arbejdsmarkedsstyrelsen, juli 2013

⁵ Ibid

⁶ Ibid

⁷ "Opstart af kontanthjælpsreformen. Opsamling på to landsdækkende opstartskonferencer", STAR, januar 2014.

⁸ Bekendtgørelserne og vejledninger til erhvervsskolereformen er under udarbejdelse i Undervisningsministeriet.

Bilag 2: Basens opgaver og aktiviteter

Ungekoordinatorernes opgaver er:

- Myndighed⁹ og administrativ sagsbehandling
- Løbende samtaler med de unge
- Uddannelsesvejledning
- Undervisning (mindfulness, jobsøgning, CV etc.)
- Eventuelle mentoropgaver (lægebesøg, besøg i hjemmet etc.)
- Opsøgende virksomhedskontakt samt eventuel opfølgning
- Kontakt til uddannelsesinstitutioner samt eventuelt efterværn
- Kontakt til indsatser på Sundheds- og Socialområdet (fx koordinering af misbrugsbehandling).

”Ungekoordinatoren skal kunne alt det administrative og lovgivningen. Derudover skal de kunne den menneskelige relation, for at kunne flytte de unge. Så de har mange kasketter på én gang. Så der vil være nogle typer, som det er nemmere for end andre. I bund og grund tror jeg, at mentor og myndighed i samme person er bedst – hvis man er god.” (UU-leder Rebild)

Aktiviteter, som de unge tilbydes:

- **Løbende samtaler med ungekoordinatoren**
Gennem hele forløbet afholder ungekoordinatorerne løbende samtaler med de unge. Det er med til at skabe et rum for de unge, hvor de kan få talt ud og få hjælp til eventuelle udfordringer. Derudover giver samtalerne de unge en mulighed for at få medindflydelse i deres indsats samt diskutere, hvad der skal ske fremadrettet.
- **Deltagelse i FVU og OBU**
Nogle unge finder mening i vejledende samtaler og har brug for en sikkerhed i deres faglige kompetencer og ”det at gå i skole”, inden de træffer et valg. De unge oplever, at deltagelse i FVU og OBU virker som et springbræt til at komme videre i deres uddannelsesforløb. De bliver mere sikre fagligt, og nervøsiteten, for ikke at kunne følge med, mindskes. Samtidig får de øvet de kompetencer det kræves for at være studerende.
- **Virksomhedspraktik**
Praktikforløb bliver i stort omfang brugt i de unges indsats, hvor de unge i positive termer omtaler, at forløbet hos en virksomhed er med til at give dem en afklaring, i

⁹ I Rebild Kommune har ungekoordinatoren den fulde myndighed. I Mariagerfjord Kommune består ungekoordinatorens myndighedsopgave i at afgive tilbud og lave bevillinger, jf. LAB-loven. Sagsbehandleren i jobcenteret har myndighed i forhold til nulstillende samtaler og er overordnet ansvarlig for forløbet. I Vesthimmerland Kommune har ungekoordinatorerne fordelt arbejdsopgaverne således at den ene primært beskæftiger sig med sagsadministration, mens den anden primært har forløbene med de unge og koordinerer indsatsen.

forhold til om det er en branche, de kunne se sig selv arbejde i. En virksomhedspraktik er også med til at synliggøre de unge som arbejdskraft overfor virksomhederne, fx som en kommende elev. Derudover er virksomhederne med til at give de unge en struktur, med faste mødetider og dagligdagsrelationer til voksne.

- **Mentorindsats**
Ungekoordinatorerne tilbyder de unge en mentorlignende indsats. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at ungekoordinatorerne tager på besøg i de unges hjem eller tager med dem til møder hos lægen, banken, ydelseskantoret etc. De inddrager dog også stadig andre støttepersoner, fx virksomhedsmentorer, sociale mentorer, bostøtter osv., hvis der er behov herfor.
- **Uddannelsesvejledning**
Flere af de unge oplever uddannelsessystemet som forvirrende og uoverskueligt, hvorfor vejledning er givende i forhold til at klargøre uddannelsesvalg overfor de unge, og hvordan optagelsesprocessen osv. foregår.
- **Undervisning**
Da flere af de unge efterspørger hjælp til kundskaber inden for grundlæggende fag som dansk og matematik, har de også muligheden for at få undervisning i disse fag. Det foregår oftest ved at udplacere de unge på en uddannelsesinstitution, f.eks. VUC.
- **Diverse kurser**
Mange af indsatsens unge kæmper med forskelligartede udfordringer udover ledighed. De enkelte baser har derfor tilbudt holdundervisning i fx mindfulness, konflikt-håndtering og sundhed.
- **Koordinerende indsats**
I indsatsen arbejdes der tæt sammen med andre aktører, såsom psykologer og misbrugscentre. På den måde tilrettelægges de unges forløb således, at andre områder kommer med ind over.
- **Hjælp til kontakt til relevante instanser**
Hos ungekoordinatorerne kan de unge få hjælp til at kontakte øvrige instanser, som er relevante for dem. Det kunne være læge, bank, sundhedspleje, ydelseskantoret, studievejleder etc.
- **Efterværn**
Når de unge er færdige i indsatsen og er klare til at blive udsluset, tilbydes de et efterværn af ungekoordinatoren på op til 13 uger. Det giver de unge muligheden for et sikkerhedsnet i overgangen til en uddannelse eller job. Skulle de unge så møde udfordringer eller generelt have spørgsmål, har de en naturlig kontaktperson at gå til. Derudover giver efterværnet også de unge en støttende funktion i den svære overgangsfase.

Bilag 3: Statistik

Evalueringens kvantitative materiale er hentet ind hos AMU-Nordjyllands unge-database, hvor tal og oplysninger fra Ungeindsats Himmerland er blevet tastet ind siden 2010. Da nærværende evalueringens fokus er på tillægsperioden, er de bearbejdede data indhentet for perioden 01/01/2013 til 31/12/2014. I et enkelt tilfælde, hvor det har været relevant at sammenligne med en tidligere periode, er der dog også set på tallene fra projektets første to år.

De anvendte data er hentet ned den 04/11/2014 og er blevet bearbejdet i pivot-tabeller i Excel.

Generelle fordelingstal

Den første tabel giver et overblik over den overordnede fordeling af de unge i perioden. Her er det muligt at se, hvor mange unge der har deltaget i indsatsen, opdelt per kommune, og hvor mange af dem der er afsluttet eller er aktive. Det er de 194 afsluttede unge, som vil være den primære målgruppe for evalueringens kvantitative tal og tabeller.

Tabel 1: Fordeling i afsluttede/aktive

	Total antal unge	Afsluttede	Aktive
Mariagerfjord	88	81	7
Rebild	74	66	8
Vesthimmerland	59	47	12
Hovedtotal	221	194	27

Ovenstående tabel viser, at der i tillægsperioden er et forholdsvist stort spring mellem, hvor mange unge, fx Mariagerfjord og Vesthimmerland kommuner, har haft i indsatsen. Langt størstedelen af de unge, der har deltaget i forløbet, er afsluttet, og der mangler derfor kun et lille antal unge, der stadig er aktive i indsatsen.

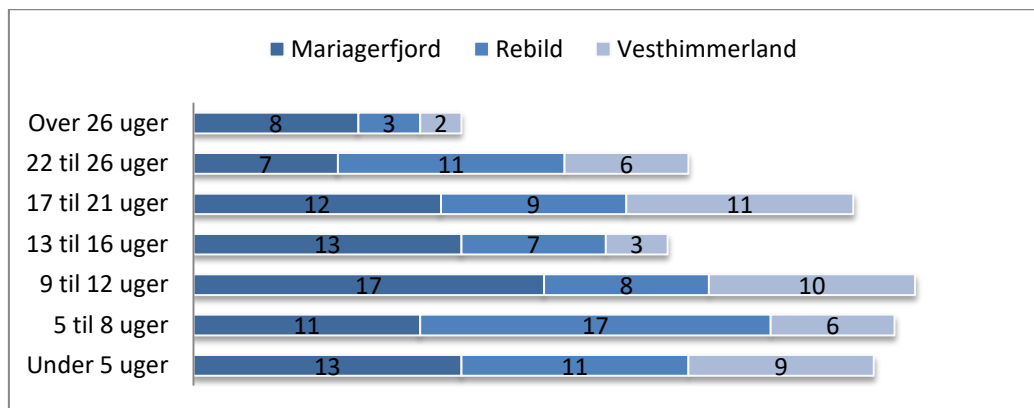
Ses der på aldersfordelingen blandt det samlede antal af unge i indsatsen, viser nedenstående tabel, at størstedelen af de unge deltagere befinder sig i gruppen 18-24 år.

Tabel 2: Fordeling i aldersgrupper

	Antal unge 18-24 år	Antal unge 25-29 år	Total Antal unge
Mariagerfjord	64 / 73 %	24 / 27 %	88 / 100 %
Rebild	46 / 62 %	28 / 38 %	74 / 100 %
Vesthimmerland	51 / 86 %	8 / 14 %	59 / 100 %
Hovedtotal	161 / 73 %	60 / 27 %	221 / 100 %

I nedenstående tabel vises det, hvor længe de unge har været en del af indsatsen, fordelt på de tre kommuner.

Figur 1: Fordeling på antal uger

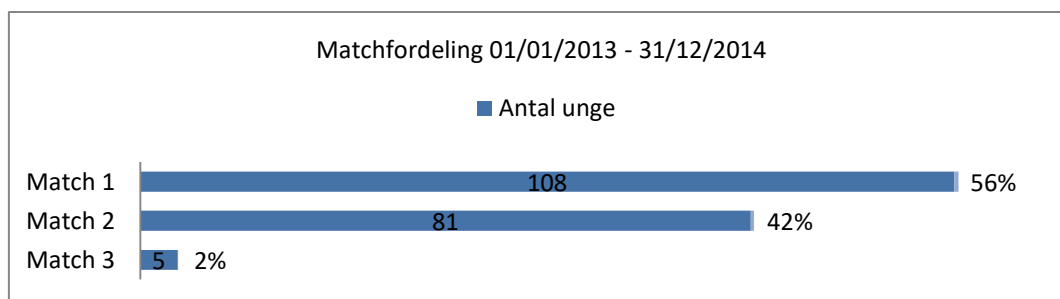

Tabellen viser, at størstedelen af de unge befinder sig i indsatsen mellem 5–12 uger. Generelt er det en meget tvetydig fordeling, hvilket også afspejles i, at de unge i dette projekt netop får en individuel og håndholdt indsats, hvorfor længden af den enkelte unges forløb også varierer meget.

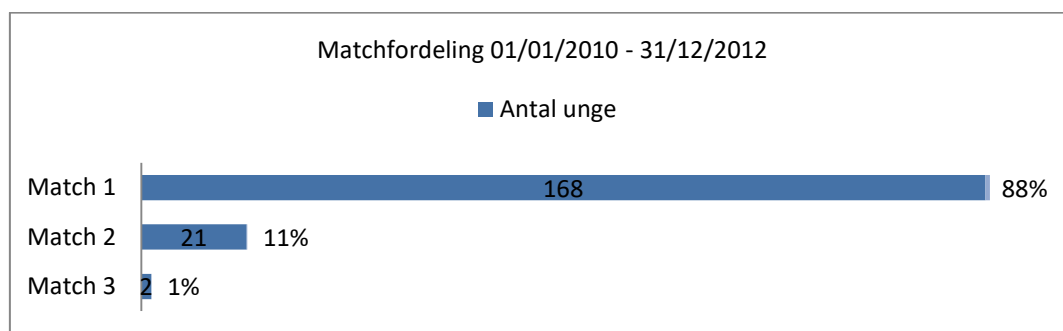
Matchfordeling

I nedenstående tabel præsenteres tallene for de unge fordelt på den gamle matchkategorisering, for begge perioder 01/01/10 til 31/12/2012, og 01/01/2013 til 31/12/2014. Dette gøres for at sammenligne, hvordan gruppen af unge i tillægsperioden, har udviklet sig matchkategoriseringsmæssigt i forhold til ungeindsatsens første toårige periode. Da de indtastede oplysninger om de unges kategorisering i unge-databasen, frem til 31/12/2014, forsat er efter den tidligere matchkategorisering, har evaluator set sig nødsaget til at fortsætte denne gruppering i evalueringen. Et forsøg på selv at omforme matchkategoriseringen med Kontanthjælpsreformens nye kategoriseringer ville være misvisende. Tallene kan dog stadig bruges til at besvare det før beskrevne formål, nemlig at sammenligne med tidligere tal, for fx at se om ungegrupperne er blevet tungere.

Figur 2: Fordeling på matchkategori 01/01/2013 – 31/12/2014

Figur 3: Fordeling på matchkategori 01/01/2010 – 31/12/2012

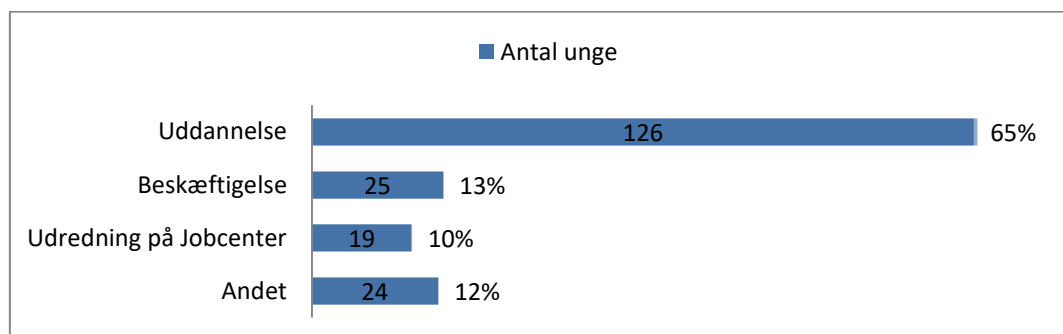
Ud fra graferne i ovenstående tabel er det tydeligt at se, at der er sket en forskel i forhold til den gruppe af unge, som kommer i indsatsen. Hvor der i den første periode primært var match 1'ere, er der i tillægsperioden en næsten ligeså stor andel af match 2'ere. På baggrund af disse tal kan det altså konkluderes, at den gruppe af unge, indsatsen beskæftiger sig med i dag, er tungere og måske mere udfordrende, end målgruppen var de to første år. At der er sket et skred inden for målgruppen, kan ses af de erfaringer, der er indhentet via de kvalitative undersøgelser, hvor udviklingen mod en tungere gruppe af unge er blevet omtalt i flere forskellige tilfælde:

"Der er færre unge tilbage, og dem vi har, de er tungere." (Ungekoordinator Vesthimmerland)

Udslusningstal

Når de unge udsluses fra projektet, ender 65 procent af dem i en form for uddannelse, hvorimod de resterende 35 procent ender i enten beskæftigelse, udredning på Jobcentret eller andet:

Figur 4: Fordeling på udslusningstype

Uddannelse: AMU Uddannelser, Erhvervsuddannelser: TechCollege, Tradium Hobro, Erhvervsskolerne Aars, Handelsskole, Randers Social- og Sundhedsskole, SOSU Nord, Gymnasiale uddannelser, Almen uddannelse VUC, HF, Videregående uddannelser, EGU – Erhvervsfaglig grunduddannelse, Produktionsskolen, TAMU.

Beskæftigelse: Ordinær beskæftigelse¹⁰

Udredning på jobcenter: Udredning på Jobcenter.

Andet: Barsel, Fraflyttet kommunen, Sygemelding, Kommunale projekter, Afmeldt kontanthjælp, Modtager ikke ydelse, Forlængelse.

Ser man mere specifikt på, hvilken form for uddannelse den store del af unge så starter på, viser nedenstående tabel, at langt de fleste unge ender i en Erhvervsuddannelse, og dernæst i en Gymnasial uddannelse, hvor det især er Mariagerfjord som trækker tallet op. Derudover er de unge også blevet udsluset til videregående uddannelse, EGU og andet.

Tabel 3: Fordeling på uddannelsestype

	Videregående uddannelse	Gymnasial uddannelse*	Erhvervsuddannelse*	EGU - Erhvervsfaglig grunduddannelse	Produktionsskolen, TAMU.	Total Antal unge
Mariagerfjord	2 / 4 %	22 / 39 %	26 / 46 %	5 / 9 %	1 / 2 %	56 / 100 %
Rebild	3 / 9 %	4 / 13 %	23 / 72 %		2 / 6 %	32 / 100 %
Vesthimmerland	5 / 15 %	8 / 24 %	19 / 58 %		1 / 3 %	33 / 100 %
Hovedtotal	10 / 8 %	34 / 28 %	68 / 56 %	5 / 4 %	4 / 3 %	121 / 100 %

***Erhvervsuddannelse:** AMU Uddannelser, Erhvervsuddannelser: TechCollege, Tradium Hobro, Erhvervsskolerne Aars, Handelsskole, Randers Social- og Sundhedsskole, SOSU Nord.

***Gymnasial uddannelse:** Gymnasiale uddannelser, Almen uddannelse VUC, HF.

Går man et spadestik dybere og ser på, hvad de unge helt konkret er udsluset til fordelt på kommuner, kan man i nedenstående tabel se, at Mariagerfjord og Rebild kommuner har udsluset meget til TechCollege, og at en stor del af de unge i Vesthimmerland er udsluset til handelsskole.

Tabel 4: Fordeling på specifik udslusningstype

	Mariagerfjord	Rebild	Vesthimmerland	Hovedtotal
Erhvervsuddannelse: TechCollege	12	15	5	32 / 16 %
Ordinær beskæftigelse	5	16	2	23 / 12 %
HF	12	4	3	19 / 10 %
Udredning på Jobcentret	9	3	7	19 / 10 %
Almen uddannelse VUC	9		4	13 / 7 %
Erhvervsuddannelse: SOSU Nord	8	4	1	13 / 7 %
Fraflyttet kommunen	2	8	1	11 / 6 %
Erhvervsuddannelse: Handelsskole		2	8	10 / 5 %
Videregående uddannelser	2	3	5	10 / 5 %
Erhvervsuddannelse: Erhvervsskolerne Aars	1	2	4	7 / 4 %
Sygemelding	3	3		6 / 3 %
Læreplads	3	1	1	5 / 3 %
EGU – Erhvervsfaglig grunduddannelse	5			5 / 3 %
Andet	2		2	4 / 2 %
TAMU	1	1	1	3 / 2 %
Erhvervsuddannelse: Tradium Hobro	3			3 / 2 %

¹⁰ 2 personer er her registreret som henholdsvis ansat med løntilskud og i virksomhedspraktik med uddannelsessigte. Resten er ordinært ansatte.

	Mariager-fjord	Rebild	Vesthimmer-land	Hovedtotal
Barsel	1	1		2 / 0,4 %
Gymnasiale uddannelser	1		1	2 / 0,4 %
AMU Uddannelser	1		1	2 / 0,4 %
Produktionsskolen		1		1 / 0,4 %
Virksomhedspraktik med uddannelsessigte		1		1 / 0,4 %
Kommunale projekter			1	1 / 0,4 %
Erhvervsuddannelse: Randers Social- og Sundheds-skole	1			1 / 0,4 %
Ansættelse med løntilskud		1		1 / 0,4 %
Hovedtotal	81	66	47	194 / 100%

Efterværn

I den kvalitative undersøgelse af indsatsen kunne der spores en generel enighed om, at efterværn var med til at gøre en stor forskel for de unge. Ud fra den tese er det derfor bemærkelsesværdigt, at kun 36 procent af de unge er udsluset med en mentor. Dog er det væsentligt at have in mente, at ordningen er frivillig for de unge. Ud fra tallene er det ligeledes værd at bemærke, at procenterne for udslusning med mentor, trækkes op af Mariagerfjord Kommune, som i høj grad anvender efterværn i forhold til de to øvrige kommuner.

Tabel 5: Fordeling med mentor

	Mariagerfjord	Rebild	Vesthimmerland	Total Antal unge
Udsluset uden mentor	32 / 40 %	52 / 79 %	41 / 87 %	125 / 64 %
Udsluset med mentor	49 / 60 %	14 / 21 %	6 / 13 %	69 / 36 %
Hovedtotal	81 / 100 %	66 / 100 %	47 / 100 %	194 / 100 %

Bilag 4: De unges kendetegn

Den officielle målgruppe til Ungeindsats Himmerland betegnes som: *Unge mellem 18 og 29 år, der endnu ikke har en ungdomsuddannelse, og som har brug for en særlig indsats for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Der kan for eksempel være tale om unge, der har et eller flere grundforløb eller anden påbegyndt ungdomsuddannelse bag sig.*

I denne definition bliver der udelukkende fokuseret på de unges uddannelsesmæssige formåen, hvorfor nærværende afsnit skal ses som en uddybende beskrivelse af de unge, og hvilke udfordringer de kæmper med. Afsnittet vil tage udgangspunkt i ungekoordinatorernes og UU-ledernes beskrivelser af de unge.

Ud fra disse beskrivelser kom det frem, at de unge:

- Mangler 9. klasse eller har helbredsmæssige og sociale problemer.
- Både kan have et misbrug og en diagnose.
- Kan have nogle psykiske barrierer.
- Har misbrugsproblematikker. Der er flere unge, der ryger hash, og andre misbruger alkohol.
- Mangler normer og værdier, der skal til for at skabe sig et liv selv
- Kæmper med at se sig selv, som en der ikke har succes, en der har dårlig økonomi, en der har haft et misbrug, en der har haft en dårlig opvækst etc.
- Har svært ved at skabe venner. De har ofte et meget lille netværk.

Via interviewene kom det ligeledes frem, at der er en generel opfattelse af, at Ungeindsatsens målgruppe har rykket sig i de fire år projektet har været i gang.

"Sidste år var målgruppen match 1'ere og 2'ere. Match 1'ere var ofte lige på grænsen til at være match 2'ere. I projektet er målgruppen dem, der har psykiske udfordringer eller noget andet, der gør, at de har svært ved at gå ud i uddannelse. De har dog skullet honorere et krav om at kunne møde op 25 timer om ugen. Der er nogle stykker, som er blevet afsluttet, fordi de ikke kunne overholde timekravet. I dag er målgruppen uddannelsesparate, og jeg har også haft nogle enkelte åbenlyst uddannelsesparate. Selvom man er åbenlyst uddannelsesparat, kan man måske stadig godt have brug for en at snakke med." (Ungekoordinator Rebild)

"De unge, der er her nu, de er tungere end dem der er gået i uddannelse – altså dem der godt kunne." (Ungekoordinator Vesthimmerland)

Bilag 5: Hvad siger de unge?

I evalueringsperioden blev der foretaget en del interview med både nuværende og tidligere deltagere i Ungeindsats Himmerland. I kontakten med de unge blev der drøftet en del forskellige emner, hvoraf de væsentligste hovedpointer vil blive præsenteret i det nedenstående.

De unges medindflydelse

Generelt i ungeindsatsen oplever de unge, at de i høj grad er med til at strukturere deres eget forløb fra start, således at indsatsen kommer til at tage udgangspunkt i deres specifikke behov. Derfor er det fx vigtigt for de unge, at de oplever medindflydelse i forhold til de forskellige aktiviteter de deltager i (fx valg af praktiksted, samt praktikforløb).

"Da jeg skulle starte i praktik, blev jeg spurgt om, hvad jeg godt kunne tænke mig. Derefter fortalte ungekoordinatoren så, at jeg selv kunne komme op med en praktikliste, eller også kunne hun prøve at finde nogle steder. Vi blev enige om, at jeg selv skulle finde nogle. Da jeg så havde gjort det, spurgte hun, om jeg selv ville ringe, eller om hun skulle gøre det. Og på det tidspunkt havde jeg det ikke så godt med at gøre det selv, så det klarede hun for mig. Hun lavede en aftale med dem og arrangerede, at jeg kunne komme en tur ud at møde dem. Det gjorde vi så, mig, ungekoordinatoren og praktikchefen – og der aftalte vi så, hvad jeg kunne klare, hvor mange timer jeg skulle have om ugen, og hvilke arbejdsopgaver jeg kunne klare. Det var ret godt, det med at man selv har valgt. Man bliver ikke pålagt noget. Det har hjulpet mig meget." (Ung Rebild)

"Ungekoordinatoren kunne aldrig finde på at sende mig et sted hen, hvor hun ved, at det ikke har min interesse, og hvor der ikke er noget formål med det. Man føler sig ikke presset ud i noget – man får at vide, at det er bedre at vente til at man finder noget der har ens interessere." (Ung Mariagerfjord)

De unges forhold til kommunen

I ungeindsatsen oplever de unge store forskelle i forhold til, hvordan de tidligere er blevet mødt og de tidligere indsatser, de har deltaget i. Generelt udtrykkes der et negativt billede af "kommunen" og de sagsbehandlere, de unge har haft kontakt til her. Deres beskrivelse af sagsbehandlerne står i stor kontrast til deres møde med ungekoordinatorene. De unge har tidligere oplevet, at de ikke bliver mødt i øjenhøjde, og at de bliver mødt med alt for store forventninger. De har ikke følt sig lyttet til, og de har oplevet, at kommunens sagsbehandlere har talt ned til dem og presset dem ud i ting, de ikke har haft lyst til eller ikke kunne magte.

"Normalt bryder jeg mig heller ikke om kontakten til kommunen. Nogle gange, når man har været til en samtale hos kommunen, så er det som om, at de taler ned til en. Og det føler man ikke at ungekoordinatoren gør." (Ung Rebild)

"Ungekoordinatorene ser ikke ned på os, ligesom kommunen gør. Man føler sig som voksne mennesker i deres selskab. De hjælper en i gang med noget, som man rent faktisk gerne vil." (Ung Mariaagerfjord)

Det betyder meget for de unge, at de i deres tætte kontakt til ungekoordinatorerne får mulighed for at drøfte forhold, der bevæger sig udover den blotte ledighedsfaktor. Det giver ungekoordinatorerne mulighed for at sætte sig ind i problematikker, som de unge kæmper med til hverdag. Det giver de unge en følelse af, at der er nogen, der rent faktisk interesserer sig for dem – således at de ikke får opfattelsen af, at de blot er endnu en ledig ung nede på jobcenteret.

"Ungekoordinatorerne er gode til at sætte sig ind i det psykiske pres man er i. Hos kommunen skal man hele tiden komme til møder – selvom det i forvejen er svært nok bare at være til stede i sin egen dagligdag, når man står i lort op til halsen. Ungekoordinatorerne forventer ikke, at man kan alt muligt, og de møder en, hvor man er. De kan se, hvis man lige har behov for en uges pause. Man bliver ikke bare skubbet ud i et eller andet – man får tid til lige at komme på benene igen." (Ung Mariagerfjord)

"Engang kom jeg ind til en sagsbehandler på kommunen, og hele hans gulv var fyldt med nye sager. Og der lå også kæmpe stakke på hans skrivebord. Det så helt vildt ud – alle de unge mennesker han havde ansvaret for. Så skulle han lige blade en stak papirer igennem for at finde mine papirer." (Ung Mariagerfjord)

De unges relation til ungekoordinatorerne

I interviewene kom det tydeligt frem, at det er de unges relation til ungekoordinatorerne, som har gjort den største forskel for dem. Ikke kun i forhold til at blive bedre stillet uddannelsesmæssigt, men også det at de har fået en mere stabil tilværelse generelt. Det har haft en stor indflydelse på de unge, at de føler, at de altid kan komme i kontakt med ungekoordinatoren – og at ungekoordinatoren også frivilligt har kontaktet dem. Den positive relation bliver især styrket ved, at kontakten til de unge foregår meget uformelt, og at ungekoordinatorerne er meget fleksible i deres opgaveløsning.

"Ungekoordinatoren har været med mig til tandlæge, fordi jeg har tandlægeskræk. Så hun tog med for at støtte mig." (Ung Rebild)

"Når ungekoordinatoren SMS'er og spørger, hvordan det går, så føler man, at det ikke bare er en eller anden sagsbehandler, der får penge for at gøre sit job, men en ungekoordinator som rent faktisk går op i, hvad der sker med de forskellige unge. Det er altid rart at vide, at der er en der tænker over, hvordan det går med en." (Ung Mariagerfjord)

"Ungekoordinatoren giver sig tid til en. Man kan snakke til hende om alle ens problemer. Ungekoordinatoren tager også kontakt til folk, som hun slet ikke har noget med at gøre. For eksempel har hun også snakket meget med min mor. Man kan mærke, at ungekoordinatoren bare gerne vil hjælpe folk." (Ung Mariagerfjord)

"Det betyder meget når ungekoordinatoren lige skriver en SMS og hører, hvordan det er gået, når man har haft sin første skoledag eller første dag i praktik. Ungekoordinatoren har også været ude at besøge mig i praktikken et par gange. Hun følger meget op på tingene, og man føler ikke at hun glemmer en. Man ved at man bare kan skrive, hvis hun skal undersøge noget." (Ung Mariagerfjord)

De unges oplevelse af at have ungekoordinatoren som fast kontaktperson

De unge viser sig generelt positive over at have én fast kontaktperson at gå til. Det betyder meget for dem, at de har en bestemt person at gå til, og som kender deres historie. De positive fraser, de unge har om kontinuiteten i relationen til ungekoordinatoren, bliver straks vendt til negative termer, når de unge i den modsatte grøft møder udskiftning og ustabilitet.

"Man har jo en sagsbehandler, der kører dine sager, og så har du en sagsbehandler, der sidder med selve uddannelseshjælpen på Ydelseskantoret. Det er fint nok, for ham skal du jo kun ringe til, hvis du ikke lige har fået udbetalt din ydelse. Den anden skal du så snakke med om uddannelse osv. – og så pludselig efter fire uger er det så en anden, man skal snakke med. Så skal man nærmest starte forfra. Det kan godt være træls." (Ung Vesthimmerland)

"Jeg er lidt træt af, at jeg skal have en ny ungekoordinator. Den tidligere vidste jo, hvordan jeg havde det privat - og det at jeg igen skal fortælle det til en ny, det kan godt være svært. Det er lidt irriterende, at jeg ikke bare kunne beholde den samme." (Ung Vesthimmerland)

"Jeg har ikke den store tillid til min ungekoordinator endnu, fordi hun ved jo ikke noget om, hvordan jeg har haft det det sidste lange stykke tid, da jeg jo ikke har snakket med hende om det før. Det har jeg snakket med min tidligere ungekoordinator om." (Ung Vesthimmerland)

De unges syn på efterværn

Det betyder meget for de unge, når de føler, at der er nogen til at holde hånden under dem, når de starter på en uddannelse. Det giver dem tryghed, at de har nogen at gå til, hvis de skulle støde på problemer i overgangen. Derfor gør det også de unge utrygge, at der er en tremåneders grænse på efterværnet – selvom ungekoordinatorene ofte stadig uofficielt står til rådighed efter denne periode. Grænsen er dog stadig med til at opsætte nogle barrierer for de unge i deres relation til ungekoordinatoren. De unge er meget bevidste om, at der eksisterer en grænse, og nogle af dem kan derfor have svært ved at kontakte deres ungekoordinator, når de er ude af "systemet".

"Da jeg gik på pædagogseminariet, begyndte der at komme nogle personlige problemer op, som begyndte at køre mig ned igen. Derfor opsøgte jeg ungekoordinatoren, som igennem min uddannelse havde haft kontakt med uddannelsesinstitutionen. Så skolen havde stor forståelse for det og gav mig derfor lang snor. Så der hjalp ungekoordinatoren mig også." (Ung Rebild)

"Da jeg startede på en uddannelse, fik jeg at vide fra min ungekoordinator, at hun officielt kun skulle følge mig i tre måneder, men at denne grænse var ligegyldig, og at jeg bare skulle kontakte hende, hvis jeg fik behov for det. I mit tilfælde fik jeg også først problemer efter de tre måneder, og der trådte ungekoordinatoren så også til. Det har været et stort plus." (Ung Rebild)

"Ungekoordinatoren har været god til at sige, at hvis der skulle blive noget, selvom man ikke er herude, så kan man godt ringe til hende og få hjælp. Om det så er økonomisk eller noget andet." (Ung Vesthimmerland)

"Det var rart nok, at der var nogen, der holdt øje med en. Men det gik jo godt, så man tænkte ikke rigtigt over det. De behøver heller ikke at overrende en, men det var da rart, at der var nogle til at besvare de spørgsmål, man havde, og give noget vejledning." (Ung Vesthimmerland)

"Ungekoordinatoren er stadig min mentor i 12 uger endnu, og derfra skal jeg så klare mig selv. Hvis jeg får tilbagefald eller noget, så kan jeg ringe til hende. Jeg har ikke gjort det endnu, men det er rart at vide, at man har muligheden. Det betyder rigtig meget at vide, at man har den mulighed." (Ung Mariagerfjord)

"Jeg har kun min ungekoordinator i tre måneder mere, efter jeg er startet på en uddannelse. Det kan man godt blive lidt nervøs for, hvis nu man ikke når at finde den læreplads, man gerne vil have – så har jeg ikke min ungekoordinator længere. Ungekoordinatoren har dog sagt, at jeg altid kan ringe til hende – selvom jeg ikke står i systemet mere. Det her med at man har en udløbsdato, det kan godt være svært – fordi man gerne vil have en, som er der, til man er kommet på rette fode." (Ung Mariagerfjord)

"Det kunne være rart, hvis man kunne blive ved med at holde kontakten til ungekoordinatoren, selvom man kommer i uddannelse – så der ligesom er en vejleder. Det ville være rart, hvis de kunne fortsætte med at have en som mentor eller lignende. På den måde føler man ikke, at man trænger sig på, når man kontakter ungekoordinatoren, som ikke længere har ansvaret for en. Det kunne være rart, hvis man selv kunne sige, hvornår man føler det er nødvendigt med en samtale. Den tremåneders grænse gør, at man tænker, om man overhovedet kan tillade sig at tage kontakt til ungekoordinatoren, når man overskrider tiden. Det kunne være rart, hvis det var mere "lovligt" at spørge om hjælp til noget – hvis der er noget, man ikke lige kan overskue. Bare så man ved, at det er nogle ressourcer, man rent faktisk gerne må trække på." (Ung Mariagerfjord)

De unges oplevelse af opfølgningen

Det betyder meget for de unge, at de kan få den samme sagsbehandler igen, hvis de skulle falde fra en påbegyndt uddannelse. Det kan virke uoverskueligt og håbløst for den unge, hvis de skal til at fortælle deres historie helt forfra igen og på ny have opbygget en tæt relation til en sagsbehandler.

"Hvis jeg ikke havde haft min ungekoordinator at gå til, da jeg droppede ud af en uddannelse, så var jeg ikke gået ned på jobcenteret, før det var blevet allermest nødvendigt, og jeg var endnu længere nede." (Ung Rebild)

"Det var rart, at når man så droppede ud, at man ikke skulle fortætte sin historie helt forfra, men at man blev mødt af en person, som man kender, og som kender ens problemer. Det har hjulpet mig meget, ellers havde jeg heller ikke startet igen, så var jeg blevet hjemme. Det var en stor lettelse. Især fordi det ikke var en selvfølge, at jeg skulle have den samme ungekoordinator. Ungekoordinatoren fortalte nemlig, at optagelsen på projektet ofte foregår tilfældigt. Min ungekoordinator havde dog muligheden for at tage mig ind igen, da hun så, at jeg var faldet fra. Hun var klar over, at det ikke ville gå, hvis jeg skulle til at lære en ny at kende." (Ung Rebild)

Bilag 6: Evalueringens kvalitative grundlag

Evalueringens primære empiriske grundlag stammer fra en række interviews med væsentlige aktører i september og oktober 2014. I denne periode blev ”baserne” i de tre kommuner besøgt, hvor der blev foretaget interviews med UU-ledere, Jobcenter-medarbejdere, Ungekoordinatorer og de unge selv. Interviewene med de unge og ungekoordinatorerne blev primært foretaget som fokusgruppeinterviews. Efterfølgende blev der lavet telefoniske interview med samarbejdspartnerne samt nogle af de virksomheder, hvor de unge har været i praktik. Den fulde liste med informanter kan ses i det nedenstående.

Udover interviewene er der også indhentet information fra en logbog skrevet af de to Ungekoordinatorer fra Mariagerfjord Kommune, som løbende har nedskrevet kommentarer til deres arbejde med de unge. Her har det bl.a. været muligt at få information om, hvilke forskellige aktiviteter de unge har deltaget i, samt hvilke erfaringer og refleksioner ungekoordinatorerne har gjort sig, og hvilke udfordringer de har stødt på.

Rebild Kommune

- Ungekoordinator Ann Louise Thomsen
- UU-leder Christina Alberg
- fire unge (to af dem i fokusgruppeinterview)
- Virksomhed: Britta Jensen, Kvickly Aars

Mariagerfjord Kommune

- Beskæftigelseschef Michael Tidemann
- Jobcentermedarbejder Birgit Boddum
- UU-leder Niels Andreassen
- Ungekoordinatorer Pernille Dybdal Siem Jørgensen og Elsebeth Jensen
- ni unge (otte i fokusgruppeinterview og én separat)
- Virksomhed: Peter Outzen, Lagerchef Pajo-Bolte A/S

Vesthimmerland Kommune

- Jobcenterchef Dorthe Hamrum
- UU-leder Mette Sun Otte (Forhenværende)
- Jobcentermedarbejder Tina Lund Kjær
- Ungekoordinatorer Hanne Jespersen og Sofie Lausten
- tre unge (heraf tre af dem i fokusgruppeinterview)
- Virksomhed: Skoleleder John Andersen, Farsø Skole

Samarbejdspartnere

- Kim Pedersen, Hobro Produktionsskole
- Allan Madsen, elevcoach, Erhvervsskolerne Aars
- Helle Søborg, uddannelsesleder Tradium
- Jakob Lindberg Jensen, uddannelseschef SOSU Nord
- Jens Nielsen, rektor Støvring Gymnasium